

at fremskynde arbejdet så meget, at man for finansåret 1957—58 kunne foretage en væsentlig reduktion af den arbejdende stab og derigennem nedsætte såvel lønning som udstationering med betydelige beløb. Disse må da til gengæld sættes ind på bearbejdelse, færdiggørelse, trykning og anden mangfoldiggørelse af resultaterne; dette synspunkt gælder især arbejderne i Tøndermarsken.

Derimod må det antages, at der må vedligeholdes nogen aktivitet i Rejsbyfeltet, fordi de her anlagte forsøg og undersøgelser ifølge sagens natur må arbejde på ret lang sigt. Eksperimenter og observationer af sådanne langtidsprocesser må nemlig have en ret betydelig løbetid, fordi virkningerne af de forskellige indgreb og studiet af de naturlige processer og disses ændringer ikke kan give entydige resultater gennem kortvarige observationer. Det bør i denne sammenhæng erindres, at forsøgsfeltet i Rejsby først i sommeren 1955 er blevet udbygget i det projekterede omfang.

Til udførelse i finansåret 1956—57 foreslås følgende grupper af arbejder:

A. Markarbejder.

I. Skærbækafdelingen.

a) Forsøgsfeltet ved Rejsby føres videre. Man har nu udbygget feltet i det planlagte omfang, og derefter må så følge en omhyggelig observation og registrering af virkningerne af de mange forskelligartede foranstaltninger, og det vil være naturligt at sammenligne disse med de uberørte, nogenlunde tilsvarende vadestrækninger nord og syd for. Blandt de fornødne observationsrækker kan følgende nævnes:

1) Grøblerendernes skæbne, deres holdbarhed under forskellige forhold, deres levetid, navnlig med hensyn til virkningerne af de daglige processer og de episodiske såsom storm, is og ekstraordinære strømstyrker.

2) Grøblingens indfyldelse på vadeoverfladens fysiske tilstand.

3) Grøblingens indfyldelse på vadeoverfladens biologiske tilstand.

4) Læforanstaltningernes skæbne, herunder de forskellige faskintypers holdbarhed og virkninger; spørgsmålet om de fortløbende kontra de afbrudte faskinsætninger; faskinernes resistens overfor bølgeslag, is og strøm; plantning af læris og udlægning af halmlåninger som læforanstaltning. I konsekvens af disse observationer burde man kunne opnå større sikkerhed i vurderingen af vedligeholdelsesudgifterne ved de forskellige typer af foranstaltninger.

5) Afvandingskanaler. Analyse af processerne i afvandingskanalen fra Rejsby og vinterskaderne på denne; vandføringen og udviklingen af dens dræneringsområde. I tilknytning dertil en undersøgelse af hovedgrøfternes holdbarhed og effektivitet, herunder disses anbringelse i forhold til vadernes hældningsretning og bundtype. For hele dette system foretages opgørelser over vedligeholdelsesudgifter for at opnå et sikrere grundlag for bedømmelsen af fremtidige anlægs reparationsøkonomi.

6) Plantning af annelgræs fortsættes. Man vil søge tilvejebragt kundskab om årsagerne til heldige og uheldige situationer i annelgræssets årlige udvikling.

7) Undersøgelser af kvellerbestanden. Årsagerne til den gunstige eller ugunstige udvikling følges.

Punkterne 6 og 7 anses for meget vigtige, idet de årlige variationer i den biologiske kraft er så store, at man ved fremtidige landvindingsarbejder sandsynligvis må regne med, at opvæksten i visse år fuldstændigt svigter og i andre år med en gunstig konstellation giver meget store resultater.

b) Spørgsmål af mere almen karakter:

1) Flod- og ebbeskår, deres form, beliggenhed og udviklingstendenser. Studiet af dette spørgsmål vil på længere sigt være afgørende for landvindingsarbejdets planlægning.

2) Nedbrydning og opbygning af vader. De sidste års observationer har vist, at der her er en dybtgående forskel på vadetyperne, og man vil ved planlægning af landvindingsarbejder være nødsaget til at være opmærksom på denne almene tendens,